Ulpianus. Si convenerit inter socios ne intra certum tempus communis res dividatur, non videtur convenisse nec a societate abeatur. An valeat, eleganter Pomponius scribit frustra hoc convenire. Nam et si non convenit, si tamen intempestive renuntietur societati, esse pro socio actionem. Sed et si convenit ne intra certum tempus a societate abeatur, et ante tempus renuntietur, potest rationem habere renuntiatio. Nec tenebitur pro socio qui ideo renuntiavit, quia condicio quaedam qua societas erat coita ei non praestatur. Aut quid si ita iniuriosus et damnosus socius sit, ut non expediat eum pati.

Pomponius. Vel quod ea re frui non liceat, cuius gratia negotiatio suscepta est.

Ulpianus. Idemque erit dicendum si socius renuntiaverit societati qui rei publicae causa diu et invitus sit abfuturus, quamvis non numquam ei obici possit, quia potuit per alium societatem administrare vel socio committere. Sed hoc non alias nisi valde sit idoneus socius aut facilis absentis per alium societatis administratio. Qui igitur paciscitur ne dividatur, nisi aliqua iusta causa intercedat, nec vendere poterit, ne alia ratione efficiat ut dividatur. Sed sane potest dici venditionem quidem non impediri, sed exceptionem adversus emptorem locum habere, si ante dividat quam dividere is qui vendidit.

Paulus. Sed et socius qui alienavit contra pactionem, quia actionem accepit, committit et tenetur societatis aut communi dividundo iudicio. Si absenti renuntiata societas sit, quoad is scierit, quod

eius est. Socius qui admisit et recte: cum enim societas consensu contrahatur, socius mihi esse non potest quem ego socium nolui esse. Quid ergo si socius meus eum admisit? Ei soli socius est.

Idem. Nam socii mei socius meus socius non est.

Idem. Et quicquid fuerit de societate nostra consecutus, cum illo qui eum assumpsit communicabit; nos cum eo non communicabimus. Sed factum eius praestabitur societati, id est aget socius et societati praestabit quod fuerit consecutus.

Gaius. Et ex contrario factum sociorum quoque debet ei praestare, sicuti suum, quia ipse adversus eos habet actionem. Item certissimum est nihil vetare prius inter eum qui admisit et eum qui admissus fuerit societatis iudicio agi, quam agi incipiat inter ceteros et eum qui admisit.

Ulpianus. De illo Pomponius dubitat, utrum actionem eum mandare sociis sufficiat, ut si facere ille non possit, nihil ultra socius praestet, an vero in solidum eos praestare debeat. Et puto omnimodo eum teneri eius nomine quem ipse solus admisit, quia difficile est negare culpa ipsius admissum. Idem quaerit an commodum quod propter admissum socium accessit compensari cum damno quod culpa praebuit debeat. Et ait compensandum. Quod verum non est, nam et

Marcellus scribit: Si servus unius ex sociis societati, et non praepositus, negligenter versatus sit, dominum societati qui praeposuit praestaturum damnum, nec compensandum commodum quod propter servum societati accessit cum damno. Et ita divum Marcum pronuntiasse, non posse dici socio: abstine commodo quod propter te accessit, et si damnum petis.